

13 _____ Podziękowania

Rozdział 1

Rekonstrukcja kategorii bliskości w polskim systemie prawnym. Zagadnienia wstępne

- 15 _____ 1.1. Wprowadzenie
- 16 _____ 1.2. Bliskość w języku
- 19 _____ 1.3. Cele badawcze pracy
- 20 _____ 1.4. Metodyka i zakres badań. Zewnętrzna integracja nauk prawnych
- 20 _____ 1.4.1. *Metodyka i zakres badań*
- 21 _____ 1.4.2. *Zewnętrzna integracja nauk prawnych*
- 25 _____ 1.5. Struktura książki

Rozdział 2

Bliskość w psychologii

- 27 _____ 2.1. Wprowadzenie
- 30 _____ 2.2. Psychologiczne ujęcie bliskich relacji. Elementy składające się
na bliską relację
- 35 _____ 2.3. Behawioralny wymiar bliskich relacji
- 37 _____ 2.4. Subiektywny wymiar bliskich relacji
- 40 _____ 2.5. Dlaczego jednostki tworzą bliskie relacje i w nich pozostają
- 41 _____ 2.5.1. *Potrzeba przynależności i przywiązania w pierwszym okresie życia*
- 48 _____ 2.5.2. *Realizacja potrzeby przynależności i przywiązania w dorosłości*
- 52 _____ 2.6. Bliskie relacje drogą do dobrostanu emocjonalnego jednostki
- 55 _____ 2.7. Negatywne aspekty bliskości
- 56 _____ 2.8. Współczesne przemiany bliskich relacji

- 63 _____ 2.9. Potrzeby w bliskich relacjach. Kategoria potrzeb jako kryterium porównania bliskości prawnej i psychologicznej
- 63 _____ 2.9.1. *Potrzeby na gruncie psychologii*
- 71 _____ 2.9.2. *Kategoria potrzeb z perspektywy prawnej – pierwsze przybliżenie*

Rozdział 3

Bliskość w prawie

- 73 _____ 3.1. Przegląd stanowisk doktryny prawa oraz orzecznictwa sądowego.
Terminologia używana do opisywania bliskości w prawie
- 82 _____ 3.2. Propozycja siatki pojęciowej. Wiąż – relacja – bliska relacja
- 83 _____ 3.2.1. *Wiąż prawna i wiąż faktyczne*
- 84 _____ 3.2.2. *Rodzaje wiąży prawnych*
- 86 _____ 3.2.3. *Rodzaje bliskich relacji. Relacja prawna a relacja faktyczna*
- 87 _____ 3.2.4. *Formalne i materialne rozumienie bliskości prawnej*

Rozdział 4

Małżeństwo, rodzicielstwo i rodzina oraz ich znaczenie jako modelowych przykładów bliskości prawnej

- 89 _____ 4.1. Uwagi ogólne. Małżeństwo i rodzicielstwo jako szczególne źródło wiedzy na temat bliskości prawnej
- 91 _____ 4.2. Artykuł 18 Konstytucji RP – historia legislacyjna. Prymat potrzeb społecznych
- 91 _____ 4.2.1. *Rodzina*
- 94 _____ 4.2.2. *Małżeństwo*
- 97 _____ 4.2.3. *Rodzicielstwo*
- 100 _____ 4.2.4. *Podsumowanie*
- 102 _____ 4.3. Cele małżeństwa jako bliskiej relacji prawnej
- 102 _____ 4.3.1. *Heteroseksualność małżeństwa (potrzeba społeczna)*
- 108 _____ 4.3.2. *Stabilizacja statusu prawnego jednostek (potrzeba społeczna i indywidualna)*
- 109 _____ 4.3.3. *Tworzenie środowiska do prokreacji i wychowania dzieci (potrzeba społeczna)*
- 119 _____ 4.3.4. *Wzmacnianie szczególnej więzy emocjonalnej między małżonkami (potrzeba indywidualna)*

- 126 _____ 4.3.5. *Zobowiązanie małżonków do wzajemnej troski*
(potrzeba indywidualna)
- 130 _____ 4.3.6. *Podsumowanie*
- 132 _____ 4.4. *Cele rodzicielstwa jako bliskiej relacji prawnej*
- 136 _____ 4.4.1. *Zobowiązanie rodziców do troski o dziecko oraz dorosłych dzieci*
do troski o rodziców (potrzeba indywidualna)
- 141 _____ 4.4.2. *Podkreślenie wyższości małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny*
nad innymi relacjami
- 147 _____ 4.4.3. *Podsumowanie*
- 149 _____ 4.5. *Rodzina i jej znaczenie dla bliskości prawnej. Rodzina jako podstawowa*
grupa społeczna zaspokajająca potrzeby swoich członków
- 153 _____ 4.5.1. *Rodzina w prawie jako rodzina nuklearna*
- 154 _____ 4.5.2. *Rodzina w prawie jako grupa osób połączonych trwałymi więziami*
faktycznymi
- 156 _____ 4.5.3. *Troska jako istotna cecha relacji rodzinnych*
- 161 _____ 4.5.4. *Podsumowanie*

Rozdział 5

Potrzeby w relacjach modelowych w ujęciu prawnym i psychologicznym

- 163 _____ 5.1. *Wprowadzenie*
- 169 _____ 5.2. *Prokreacja i wychowanie potomstwa*
- 169 _____ 5.2.1. *Prokreacja i wychowanie potomstwa. Perspektywa prawna*
- 169 _____ 5.2.2. *Prokreacja i wychowanie potomstwa. Perspektywa psychologiczna*
- 170 _____ 5.3. *Trwałość relacji – małżeństwo*
- 170 _____ 5.3.1. *Trwałość relacji – małżeństwo. Perspektywa prawna*
- 172 _____ 5.3.2. *Trwałość relacji – małżeństwo. Perspektywa psychologiczna*
- 174 _____ 5.4. *Trwałość relacji – rodzicielstwo*
- 174 _____ 5.4.1. *Trwałość relacji – rodzicielstwo. Perspektywa prawna*
- 176 _____ 5.4.2. *Trwałość relacji – rodzicielstwo. Perspektywa psychologiczna*
- 177 _____ 5.5. *Troska w małżeństwie*
- 177 _____ 5.5.1. *Troska w małżeństwie. Perspektywa prawna*
- 178 _____ 5.5.2. *Troska w małżeństwie. Perspektywa psychologiczna*
- 180 _____ 5.6. *Troska w rodzicielstwie*
- 180 _____ 5.6.1. *Troska w rodzicielstwie. Perspektywa prawna*

182 _____ 5.6.2. Troska w rodzicielstwie. Perspektywa psychologiczna

185 _____ 5.7. Podsumowanie

Rozdział 6

Formalne rozumienie bliskości prawnej (bliskość formalna)

189 _____ 6.1. Wprowadzenie

191 _____ 6.2. Sposoby wyrażania formalnego rozumienia bliskości

191 _____ 6.2.1. Definicje zakresowe bliskości

200 _____ 6.2.2. Definicje indukcyjne bliskości – wyliczenia osób nieobjętych wspólnym definiendum „osoba bliska”

207 _____ 6.2.3. Podsumowanie

209 _____ 6.3. Cele regulacji prawnych, w których przyjmuje się formalne rozumienie bliskości

210 _____ 6.3.1. Cele związane z zaspokajaniem potrzeb emocjonalnych

217 _____ 6.3.2. Cele związane z zaspokajaniem potrzeb informacyjnych

220 _____ 6.3.3. Cele związane z zaspokajaniem potrzeb majątkowych

223 _____ 6.3.4. Cele związane z funkcjonowaniem organów państwa i ochroną osób trzecich

227 _____ 6.3.5. Podsumowanie

229 _____ 6.4. Formalne rozumienie bliskości prawnej w praktyce stosowania prawa

235 _____ 6.4.1. Podsumowanie

Rozdział 7

Określenie „osoba pozostająca we wspólnym pożyciu” – pomiędzy formalnym a materialnym rozumieniem bliskości

239 _____ 7.1. Wprowadzenie

241 _____ 7.2. Sposoby używania określenia „wspólne pożycie” przez prawodawcę

241 _____ 7.2.1. „Wspólne pożycie” jako zbiorcze ujęcie więzi faktycznych między małżonkami

246 _____ 7.2.2. „Osoba pozostająca we wspólnym pożyciu” jako sposób odniesienia się do relacji faktycznej między osobami innymi niż małżonkowie

254 _____ 7.2.3. Podsumowanie

- 256 ____ 7.3. Rozumienie określenia „osoba pozostająca we wspólnym pożyciu”
w praktyce stosowania prawa
- 258 ____ 7.3.1. Określenie „osoba pozostająca we wspólnym pożyciu” jako odnoszące
się do relacji faktycznej między konkubentami
- 261 ____ 7.3.2. Określenie „osoba pozostająca we wspólnym pożyciu” jako odnoszące
się do innych relacji prawnych lub faktycznych
- 268 ____ 7.3.3. Określenie „osoba pozostająca we wspólnym pożyciu” jako odnoszące
się do relacji faktycznej między osobami tej samej płci
- 273 ____ 7.3.4. Podsumowanie

Rozdział 8

Bliskość formalna a bliskość psychologiczna

- 279 ____ 8.1. Wprowadzenie
- 280 ____ 8.2. Pokrewieństwo
- 280 ____ 8.2.1. Pokrewieństwo. Perspektywa prawna
- 285 ____ 8.2.2. Pokrewieństwo. Perspektywa psychologiczna
- 290 ____ 8.2.3. Podsumowanie
- 292 ____ 8.3. Małżeństwo
- 292 ____ 8.3.1. Małżeństwo. Perspektywa prawna
- 292 ____ 8.3.2. Małżeństwo. Perspektywa psychologiczna
- 294 ____ 8.3.3. Podsumowanie
- 295 ____ 8.4. Powinowactwo
- 295 ____ 8.4.1. Powinowactwo. Perspektywa prawna
- 298 ____ 8.4.2. Powinowactwo. Perspektywa psychologiczna
- 300 ____ 8.4.3. Podsumowanie
- 302 ____ 8.5. Relacja pomiędzy „osobami pozostającymi we wspólnym pożyciu”
- 302 ____ 8.5.1. Relacja pomiędzy „osobami pozostającymi we wspólnym pożyciu”.
Perspektywa prawna
- 304 ____ 8.5.2. Relacja pomiędzy „osobami pozostającymi we wspólnym pożyciu”.
Perspektywa psychologiczna i socjologiczna
- 308 ____ 8.5.3. Podsumowanie
- 310 ____ 8.6. Bliskość formalna a bliskość psychologiczna – podsumowanie

Materialne rozumienie bliskości prawnej (bliskość materialna)

- 315 ____ 9.1. Wprowadzenie
- 317 ____ 9.2. Sposoby wyrażania materialnego rozumienia bliskości
- 317 ____ 9.2.1. Określenia nieostre
- 324 ____ 9.2.2. Określenia nieostre ze wskazaniem przykładowych elementów zakresu
- 328 ____ 9.2.3. Podsumowanie
- 329 ____ 9.3. Cele regulacji prawnych, w których przyjmuje się materialne rozumienie bliskości
- 330 ____ 9.3.1. Cele związane z zaspokajaniem potrzeb emocjonalnych
- 335 ____ 9.3.2. Cele związane z zapewnieniem opieki bliskim, którzy potrzebują wsparcia
- 338 ____ 9.3.3. Cele związane z zaspokajaniem potrzeb majątkowych
- 342 ____ 9.3.4. Cele związane z funkcjonowaniem organów państwa i ochroną osób trzecich
- 345 ____ 9.3.5. Podsumowanie
- 347 ____ 9.4. Materialne rozumienie bliskości prawnej w praktyce stosowania prawa
- 359 ____ 9.4.1. Podsumowanie

Bliskość materialna a bliskość psychologiczna

- 363 ____ 10.1. Wprowadzenie
- 364 ____ 10.2. Więzy emocjonalna
- 364 ____ 10.2.1. Więzy emocjonalna z perspektywy prawnej
- 371 ____ 10.2.2. Więzy emocjonalna z perspektywy psychologicznej
- 374 ____ 10.2.3. Podsumowanie
- 377 ____ 10.3. Zachowania świadczące o bliskości
- 377 ____ 10.3.1. Zachowania świadczące o więziach faktycznych w bliskiej relacji z perspektywy prawnej
- 380 ____ 10.3.2. Zachowania świadczące o więziach faktycznych w bliskiej relacji z perspektywy psychologicznej
- 383 ____ 10.3.3. Podsumowanie
- 383 ____ 10.4. Więzy krwi i więzy prawna

- 383 _____ 10.4.1. *Więzy krwi i więź prawna z perspektywy prawnej*
389 _____ 10.4.2. *Więzy krwi i więź prawna z perspektywy psychologicznej*
390 _____ 10.4.3. *Podsumowanie*
391 _____ 10.5. *Bliskość materialna a bliskość psychologiczna – podsumowanie*

Rozdział 11

Wnioski końcowe

- 395 _____ 11.1. Rekonstrukcja i opis bliskości w polskim porządku prawnym
(bliskości prawnej)
402 _____ 11.2. Rekonstrukcja i opis bliskości w psychologii
(bliskości psychologicznej)
406 _____ 11.3. Porównanie bliskości prawnej oraz bliskości psychologicznej
408 _____ 11.4. Podobieństwa pomiędzy bliskością prawną a bliskością psychologiczną
413 _____ 11.5. Różnice pomiędzy bliskością prawną a bliskością psychologiczną
416 _____ 11.6. Przyczyny różnic między bliskością prawną a bliskością
psychologiczną
- 421 _____ **Bibliografia**
463 _____ **Indeks osobowy**
467 _____ **Summary**